

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 221 /2017
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄)
Συνεδρίαση της 18^{ης} Οκτωβρίου 2017

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Βασίλειος Καραγεώργος
Ευσταθία Τσαούση και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του
Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Βλάσση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 2/48688/0026 /2017 έγγραφο του
Υπουργείου Οικονομικών , Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής , Γενικό
Λογιστήριο του Κράτους , Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Δημόσιου
Λογιστικού, Διεύθυνση Συντονισμού και Ελέγχου Εφαρμογής Δημοσιολογιστικών
Διατάξεων, Τμήμα Α΄ .

Ερώτημα : Ερωτάται αν καθίστανται έγκυρα συμφωνητικά δικηγορικής αμοιβής,
που έχουν συνταχθεί υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος Κώδικα Δικηγόρων, και
δεν έχουν κατατεθεί εμπροθέσμως στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο και στην αρμόδια
ΔΟΥ , εάν αυτά κατατεθούν οποτεδήποτε μέχρι την πληρωμή δικαστικής απόφασης
στο Δικηγορικό Σύλλογο και στην αρμόδια ΔΟΥ, υπό το καθεστώς του ισχύοντος
σήμερα Κώδικα Δικηγόρων .

Εισηγήτρια : Μαρία Βλάσση , Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα
Α΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό :

Με το υπ' αριθ. πρωτ. 93210/23.06.2017 έγγραφο του Προϊσταμένου Τμήματος Εκκαθάρισης Αποδοχών και Πληρωμών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ζητήθηκε η άποψη της Υπηρεσίας αυτής σχετικά με την εγκυρότητα συμφωνητικών δικηγορικής αμοιβής που έχουν συνταχθεί τα έτη 1997-1999, κατά τη διάρκεια ισχύος του προϊσχύσαντος Κώδικα Δικηγόρων, εάν κατατεθούν οποτεδήποτε μέχρι την πληρωμή απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που επιδικάζει αποζημίωση σε υπόθεση αποζημιώσεως εξ απαλλοτριώσεως, στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο και στην αρμόδια ΔΟΥ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος σήμερα Κώδικα Δικηγόρων.

Κατόπιν αυτού, η Διεύθυνση Συντονισμού και Ελέγχου Εφαρμογής Δημοσιολογιστικών Διατάξεων υπέβαλε το ερώτημα που αναφέρεται στην αρχή.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στις διατάξεις του άρθρου 92 του ν.δ. 3026/1954 (προϊσχύσας Κώδικας Δικηγόρων Α' 235) ορίζονταν τα εξής:

«1. Τα της αμοιβής του Δικηγόρου κανονίζονται κατά συμφωνία μετά του εντολέως αυτού ή του αντιπροσώπου του, περιλαμβάνουσας είτε την όλην διεξαγωγήν της δίκης, είτε μέρος, ή κατ' ιδίαν πράξεις αυτής, ή άλλης πάσης φύσεως νομικής εργασίας, εν ουδεμιά όμως περιπτώσει επιτρέπεται η αμοιβή να υπολείπεται των εν άρθροις 98 και επόμενα ελαχίστων ορίων αυτής. 2..... 3. Επιτρέπεται συμφωνία, εξαρτώσα την αμοιβήν ή το είδος αυτής εκ της εκβάσεως της δίκης ή αποτελέσματος της εργασίας ή εξ οιασδήποτε άλλης αιρέσεως, ως και συμφωνία περί αμοιβής δι' εκχωρήσεως ή μεταβιβάσεως μέρους του αντικειμένου της δίκης ή της εργασίας. Η τοιαύτη συμφωνία δεν δύναται να υπερβαίνει τα 20 % του αντικειμένου της δίκης.

4. Α) Η συμφωνία από την οποία εξαρτάται η αμοιβή του δικηγόρου από την έκβαση της δίκης και η οποία αναφέρεται σε υποθέσεις από ζημίες αυτοκινήτων (άρθρο 681 Α Κ.Πολ.Δ.) ή σε μισθούς, ημερομίσθια, πρόσθετες αμοιβές για υπερωρίες, εργασία νυκτερινή ή σε Κυριακές ή εορτές, δώρα, αντίτιμο για άδεια ή επίδομα αδείας, αποζημίωση για καταγγελία της συμβάσεως εργασίας και γενικά σε απαιτήσεις που ανάγονται σε εργασιακή σύμβαση υπαλλήλων, εργατών ή υπηρετών (άρθρο 663 Κ.Πολ.Δ.) ή σε αποδοχές γενικά μονίμων δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. οι οποίοι υπάγονται στη δικαιοδοσία των Διοικητικών Δικαστηρίων

καταρτίζεται εγγράφως και γνωστοποιείται στο Δικηγορικό Σύλλογο του οποίου είναι μέλος ο δικηγόρος. Η γνωστοποίηση γίνεται με προσαγωγή δύο πρωτοτύπων και με πράξη που συντάσσεται κάτω από το ένα πρωτότυπο το οποίο παραλαμβάνει ο δικηγόρος. Το άλλο πρωτότυπο παραμένει στα αρχεία του Συλλόγου και καταχωρίζεται αμέσως σε ειδικό βιβλίο. Τα πρωτότυπα, στα οποία αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου των συμβαλλομένων, προσάγονται σε προθεσμία είκοσι ημερών από την ημέρα της κατάρτισης της συμβάσεως. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή χωρίς να προσαχθεί η σύμβαση στο Σύλλογο, η σύμβαση είναι άκυρη. Φορολογικός νόμος ο οποίος επιβάλλει στον δικηγόρο την υποβολή αντιγράφου του εργολαβικού συμβολαίου στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία εξακολουθεί να ισχύει

Β) Η αναγγελία της εκχώρησης τμήματος της απαίτησης για κάλυψη της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται με κοινοποίηση του σχετικού συμφωνητικού στον οφειλέτη, οποτεδήποτε πριν από την πληρωμή της απαίτησεως. Όταν οφειλέτης είναι το Ελληνικό Δημόσιο, η αναγγελία γίνεται με υποβολή του εκχωρητικού εγγράφου στον οικείο Υπουργό και στην αρμόδια για την εκκαθάριση της δαπάνης Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, χωρίς να τηρούνται οι διατυπώσεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α'). Σε κάθε περίπτωση, η γνωστοποίηση του εκχωρητικού εγγράφου γίνεται και στην αρμόδια για τη φορολόγηση του δικηγόρου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Η μη αναγγελία της εκχώρησεως κατά τις διατάξεις του παρόντος επάγεται την ακυρότητα αυτής. Η παρακράτηση και απόδοση της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται από το αρμόδιο για πληρωμή της απαίτησης όργανο του Δημοσίου Η παρούσα διάταξη ισχύει και για τις υποθέσεις που εκκρεμούν για πληρωμή. (Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 16 παρ. 7 του ν.3472/2006 Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης κλπ. Α' 135)

5. Η κατά τ' ανωτέρω συμφωνία, η εξαρτώσα την αμοιβήν εκ της εκβάσεως της δίκης, τότε μόνον ισχύει, όταν ο Δικηγόρος ανέλαβε την υποχρέωσιν να διεξαγάγη την δίκην μέχρι τελεσιδικίας χωρίς εν αποτυχία να λάβη αμοιβήν τινά ούτε αυτός ούτε ο κατά τον αυτόν ή άλλον βαθμόν συμπληρεξούσιος ή υποκατάστατος. Τοιαύτη συμφωνίας δεν επιτρέπεται εις τους δικολάβους. »

3. Στα άρθρα 60 και 166 του ν. 4194/2013 Κώδικας Δικηγόρων (Α' 208) , ορίζονται τα εξής :

«1. Επιτρέπεται η κατάρτιση έγγραφης συμφωνίας, η οποία εξαρτά την αμοιβή ή το είδος αυτής από την έκβαση της δίκης ή του αποτελέσματος της εργασίας ή από οποιαδήποτε άλλη αίρεση, όπως επίσης και συμφωνία, με την οποία εκχωρείται ή μεταβιβάζεται μέρος του αντικειμένου της δίκης ή της εργασίας, ως αμοιβή (εργολαβικό δίκης). Αυτή η συμφωνία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του

αντικειμένου της δίκης. Σε περίπτωση που συμπράττουν πέραν του ενός δικηγόροι, το ως άνω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%. Σε συμφωνία, που εξαρτά την αμοιβή από το αποτέλεσμα της δίκης, η αμοιβή εισπράττεται είτε από το ίδιο το προϊόν της δίκης είτε από την υπόλοιπη περιουσία του εντολέα. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος έχει προνόμιο μόνο στο προϊόν της δίκης. Δεν επιτρέπεται, με ποινή ακυρότητας, κάθε εκχώρηση του προϊόντος της δίκης ή οποιαδήποτε άλλη μεταβίβαση του εν ζωή ή με αιτία το θάνατο ή με κατάσχεση, μέχρι το ποσό ή την αξία που δικαιούται ο δικηγόρος.

2. Η συμφωνία βάσει της οποίας εξαρτάται η αμοιβή του δικηγόρου από την έκβαση της δίκης και η οποία αναφέρεται σε υποθέσεις από ζημίες αυτοκινήτων, απαλλοτριώσεις ή σε μισθούς, ημερομίσθια, πρόσθετες αμοιβές για υπερωρίες, εργασία νυκτερινή ή σε Κυριακές ή εορτές, δώρα, αντίτιμο για άδεια ή επίδομα αδείας, αποζημίωση για καταγγελία της σύμβασης εργασίας και γενικά σε απαιτήσεις που ανάγονται σε εργασιακή σύμβαση υπαλλήλων, εργατών ή υπηρετών ή σε αποδοχές γενικά μονίμων δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. σε όποια δικαιοδοσία κι αν υπάγονται καταρτίζεται εγγράφως και γνωστοποιείται στο Δικηγορικό Σύλλογο, του οποίου είναι μέλος ο δικηγόρος, οποτεδήποτε και σε κάθε περίπτωση πριν από την άσκηση ή ικανοποίηση της οποιασδήποτε αξίωσης του δικηγόρου κατά του εντολέα. Η γνωστοποίηση γίνεται με προσκόμιση δύο πρωτοτύπων, συντάσσεται δε πράξη κάτω από το ένα πρωτότυπο, το οποίο παραλαμβάνει ο δικηγόρος. Το άλλο πρωτότυπο παραμένει στα αρχεία του Συλλόγου και καταχωρείται αμέσως σε ειδικό βιβλίο.

3. Η αναγγελία της εκχώρησης του τμήματος της απαίτησης για την κάλυψη της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται με κοινοποίηση του σχετικού συμφωνητικού στον οφειλέτη, οποτεδήποτε πριν από την πληρωμή της απαίτησης. Όταν οφειλέτης είναι το Ελληνικό Δημόσιο, η αναγγελία γίνεται με υποβολή του εκχωρητικού εγγράφου στον οικείο Υπουργό και στην αρμόδια για την εκκαθάριση της δαπάνης Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, χωρίς να τηρούνται οι διατυπώσεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 (Α` 247), ως ισχύει. Σε κάθε περίπτωση, η γνωστοποίηση του εκχωρητικού εγγράφου γίνεται και στην αρμόδια για τη φορολόγηση του δικηγόρου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Η παρακράτηση και απόδοση της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται από το αρμόδιο για πληρωμή της απαίτησης όργανο του Δημοσίου 4. 5. ...».

«Άρθρο 166 Τελικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του Κώδικα είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης.
2. Από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καταργείται ο Κώδικας περί Δικηγόρων, όπως αυτός έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3026/1954 (Α` 235).

3. Ο νόμος αυτός, με την επιφύλαξη του άρθρου 165 του Κώδικα, ισχύει από τη δημόσιευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. »

4. Στο άρθρο 9 του ν. 1093/1980, Περί τροποποιήσεως διατάξεων του Κώδικος περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) και άλλων τινών διατάξεων (Α' 270) ορίζονται τα εξής :

«1. Η διάταξις της παρ. 7 του άρθρου 161 του Ν.Δ. 3026/1954, ως αυτή προσετέθη δια του άρθρου 25 του Ν. 723/1977, εφαρμόζεται και επί των δικηγορικών αμοιβών εξ αναγκαστικών απαλλοτριώσεων κατά την ειδική διαδικασία προσδιορισμού τιμής μονάδος και αναγνωρίσεως δικαιούχων. Εφ' όσον η δικηγορική αμοιβή έχει καθορισθή κατά την παρ. 3 του άρθρου 92 του Ν.Δ. 3026/1954, αυτή δεν δύναται να είναι κατωτέρα των υπό των άρθρων 100 και επ. προβλεπομένων ελαχίστων ορίων, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 92.»

5. Στο άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 1882/1990, Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις (Α' 43) , ορίζονται τα ακόλουθα:

«1..... Συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ δικηγόρων και πελατών αυτών, με τις οποίες η αμοιβή συμφωνείται σε ποσοστό επί του αντικειμένου της αναλαμβανόμενης υποθέσεως, θεωρούνται από την αρμόδια για το φόρο δημόσια οικονομική υπηρεσία μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία κατάρτισης και υπογραφής, άλλως είναι ανίσχυρες και δεν έχουν κανένα έννομο αποτέλεσμα. 2... 16... ..».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

6. Το κύρος της συμβάσεως , προκειμένου να διασφαλισθεί η ασφάλεια των συναλλαγών, κρίνεται με βάση το νόμο που ίσχυε κατά το χρόνο της κατάρτισής της, ενόψει της γενικής αρχής της μη αναδρομικότητας του νόμου (άρθρο 2 Α.Κ., Γν. Ν.Σ.Κ. 171/2001). Δικαιοπραξία για την οποία δεν τηρήθηκε ο τύπος που απαιτεί ο νόμος, εφόσον δεν ορίζεται ρητά το αντίθετο, είναι άκυρη (άρθρο 159 Α.Κ.). Η άκυρη δικαιοπραξία θεωρείται σαν να μην έγινε (άρθρο 180 Α.Κ.) και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα.

7. Από τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων περί αμοιβής , οι οποίες αποσκοπούν όχι μόνο στην προστασία του δικηγόρου ως εργαζομένου αλλά και στην κατοχύρωση του κύρους του, ως θεράποντος του δημοσίου συμφέροντος, συνάγεται ότι η αμοιβή του δικηγόρου, ως άμισθου δημόσιου λειτουργού, που έχει την αντιπροσώπευση και υπεράσπιση του εντολέα του ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε αρχής, κανονίζεται με συμφωνία αυτού και του εντολέα του, η οποία μπορεί να αφορά μία μόνο κατ'

ιδίαν πράξη ή το σύνολο των πράξεων που αφορούν συγκεκριμένη υπόθεση¹. Καθ' ερμηνεία των σχετικών διατάξεων επιτρέπεται ειδική συμφωνία μεταξύ του δικηγόρου και του εντολέα του, η οποία εξαρτά την αμοιβή του πρώτου από την έκβαση της δίκης ή του αποτελέσματος της εργασίας. (εργολαβικό δίκης, δηλαδή συμφωνία δικηγόρου με τον πελάτη του κατά την οποία η αμοιβή του δικηγόρου ή το είδος της αμοιβής του δικηγόρου να εξαρτάται από αίρεση².

8.Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι η συμφωνία μεταξύ δικηγόρου και πελάτη, με την οποία εξαρτάται η αμοιβή ή το είδος αυτής από την έκβαση της δίκης, δεν προϋποθέτει για το κύρος της την τήρηση έγγραφου τύπου³, αφού η δικονομικού χαρακτήρα διάταξη του άρθρου 95 παρ. 2 εδ. α' του ίδιου Κώδικα (δικηγόρων), με την οποία περιοριζόταν η απόδειξη της συμφωνίας αυτής μόνο με έγγραφο ή ομολογία πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη από την εισαγωγή του ΚΠολΔ, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 38 ΕισΝΚΠολΔ.

9.Κατά τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 92 του ν.δ.3026/1954 και του άρθρου 9 παρ. 1 εδαφ. β του ν.1093/1980 η σύμβαση εργολαβίας δίκης, μόνο αν αφορά ειδικά οριζόμενες υποθέσεις, όπως αμοιβές εργασίας και αποζημίωση από απαλλοτρίωση πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως (Α.Π. 65/2010) και να κατατίθεται, εντός οριζόμενης προθεσμίας, στο δικηγορικό σύλλογο, του οποίου είναι μέλος ο δικηγόρος.

Στις περιπτώσεις αυτές, ο τύπος έχει κριθεί από τη νομολογία ότι είναι συστατικός και αν δεν τηρηθεί η σύμβαση θεωρείται εξ υπαρχής άκυρη⁴. Ειδικότερα, η έγγραφη κατάρτιση της συμβάσεως εργολαβίας μεταξύ του εργαζομένου και του δικηγόρου για τη διεκδίκηση εργασιακών απαιτήσεων και μεταξύ του εντολέα και του δικηγόρου για τη διεκδίκηση αποζημιώσεως από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις αφενός και η εμπρόθεσμη αναγγελία της στον οικείο δικηγορικό σύλλογο αφετέρου, είναι συστατικοί τύποι που καθιερώθηκαν για λόγους κοινωνικοοικονομικούς, δηλαδή χάριν του κοινωνικά και οικονομικά ασθενέστερου εργαζομένου, γι' αυτό και ορίστηκε από τις διατάξεις αυτές, ως κύρωση, ότι η μη τήρησή τους επάγεται απόλυτη ακυρότητα της συμβάσεως (άρθρα 158, 159 και 180 Α.Κ.) και μάλιστα αναδρομικώς⁵. Έχει δε κριθεί ότι διάταξη του άρθρου 9 § 1 ν. 1093/1980, κατά το μέρος της που, με την παραπομπή της στο άρθρο 92 § 4 του δικηγορικού κώδικα, επιβάλλει ως κύρωση, για την μη εμπρόθεσμη αναγγελία του εργολαβικού δίκης σε υποθέσεις

¹ Ολ ΑΠ 2/2008, ΑΠ 957/2014, 1309/2012

² Α.Π. 65/2010, Α.Π.1512/2010, ΑΠ 396/2008

³ Α.Π.1310/2012, 399/2015, 768/2000, Α.Π.1164/2014

4 Ολ.Α.Π.27/2008, Α.Π.598/2017, Α.Π.479/2017, Α.Π.1310/2012, Α.Π.1802/2008 Α.Π.189/2002, Α.Π.737/2003, ΑΠ 805/2003, Εφ. Πειρ.276/2012 ΕλλΔνη 45,120

5 extunc, Ολ.Α.Π.27/2008, Α.Π.598/2017, Α.Π.479/2017, Α.Π.1310/2012, Α.Π.1802/2008 Α.Π.189/2002, Α.Π.737/2003, Γεωργιάδης Σταθόπουλος ΕρμαΚΚ I υπό τα άρθρα 180 και 183

αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, την ακυρότητα της συμβάσεως αυτής δεν είναι αντίθετη προς τη διάταξη του άρθρου 25 § 1 εδ. δ' του Συντάγματος (Τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου 27/2008). Στις άκυρες δικαιοπραξίες, λόγω μη τήρησης του τύπου, δεν υφίσταται καμία μεταβολή στο εμπράγματο δικαίωμα και στις υποσχετικές δεν δημιουργείται ούτε υποχρέωση, ούτε απαίτηση (Γεωργιάδης Ερμηνεία Α.Κ.). Συνεπώς, άκυρη σύμβαση εργολαβίας δίκης δεν μπορεί να καταστεί έγκυρη σε μεταγενέστερο χρόνο (άρθρα 2 , 158, 159 και 180 Α.Κ.). Εξάλλου , η απόλυτη ακυρότητα δεν θεραπεύεται με επικύρωση, διότι ισοδυναμεί με νέα κατάρτιση , σύμφωνα με το άρθρο 183 παρ. 1 και δεν έχει αναδρομική ισχύ . Ο κανόνας του άρθρου 183 ΑΚ είναι ερμηνευτικός και επομένως δεν ισχύει αν τα μέρη εκδήλωσαν αντίθετη βούληση. Σε κάθε περίπτωση εύλογης αβεβαιότητας περί της εγκυρότητας των σχετικών συμβάσεων και του δικαιούχου, δανειστή της αμοιβής , κρίνεται απαραίτητη η κατάρτιση νέας συμβάσεως ή η προσκόμιση πρόσφατης έγγραφης συναίνεσης του εντολέα περί καταβολής της αμοιβής στο δικηγόρο, άλλως η δημόσια κατάθεση του ποσού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. (άρθρο 434 Α.Κ.).

10. Περαιτέρω ,ως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία, η υποχρέωση τήρησης των ειδικών προϋποθέσεων του άρθρου 92 παρ. 4 του Κώδικα περί Δικηγόρων , καθιερώνεται μόνο επί συμβάσεων εργολαβίας που αφορούν εργατικές απαιτήσεις και την καταβολή αποζημίωσης λόγω αναγκαστικής απαλλοτρίωσης και όχι επί εργολαβικών συμβάσεων με άλλο αντικείμενο, αναφερόμενο απλώς εξ αφορμής τους στα πλαίσια διοικητικής δίκης ή δίκης ενώπιον του ΣτΕ.⁶

11. Εξάλλου, η ρύθμιση του άρθρου 8 παρ. 1 δ', β του Ν 1882/1990 , που ορίζει ότι οι συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ δικηγόρων και πελατών αυτών, με τις οποίες η αμοιβή συμφωνείται σε ποσοστό επί του αντικειμένου της αναλαμβανόμενης υποθέσεως θεωρούνται από την αρμόδια ΔΟΥ μέσα σε 10 ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης και υπογραφής άλλως είναι ανίσχυρες και δεν έχουν κανένα έννομο αποτέλεσμα, παρόλη τη ρητή γραμματική διατύπωσή της ,έχει ερμηνευθεί ότι θεσπίστηκε στα πλαίσια των μέτρων που ο προαναφερόμενος νόμος περιέχει για την περιστολή της φοροδιαφυγής, και ότι η διάταξη αυτή δεν καθιερώνει το έγγραφο ως συστατικό τύπο⁷.

12. Η σύμβαση αμοιβής γνωστή ως "εργολαβία δίκης" είναι υποσχετική και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της επιτυχημένης έκβασης της δίκης. Κατά συνέπεια ο

⁶ ΑΠ 805/2003 ΕΛΛΔνη 45.120, ΕφΘεσ 1263/2005

⁷ Α.Π.1310/2012, Α.Π.80/2010 Εφ.Θεσ.1013/2011, ΑΠ 598/2017, ΑΠ 479/2017, Α.Π.65/2010 , Α.Π.768/2000 , ΑΠ 90/2005, 1373/2007 Α.Π., 48/2006 Α.Π., ΑΠ 956/2015, ΑΠ 1216/1995, ΑΠ1059/2012, Ε.Σ 254/2013, Α.Π.1373/2007, Α.Π.48/2006 Εφ.Θεσ.1013/2011

δικηγόρος, μετά την πλήρωση της πιο πάνω αναβλητικής αίρεσης, δεν αποκτά αυτοδικαίως το ποσοστό επί του αντικειμένου της δίκης που συνιστά την αμοιβή του, αλλά έχει ενοχική αξίωση έναντι του πελάτη του για τη μεταβίβαση ή την καταβολή του ποσοστού αυτού. Εξάλλου, στα πλαίσια της μεταξύ του εντολέα και του δικηγόρου συμφωνίας είναι δυνατόν να συμφωνηθεί ότι ο εντολέας εκχωρεί στον εντολοδόχο δικηγόρο, προς είσπραξη της συμφωνηθείσης αμοιβής του, ποσοστό της απαίτησής του κατά του αντιδίκου του. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για καταπιστευτική εκχώρηση και η είσπραξη της αμοιβής του δικηγόρου πραγματοποιείται αμέσως από το προϊόν της δίκης μετά την τελεσιδικία, χωρίς η εκχωρηθείσα απαίτηση να διέλθει από την περιουσία του εκχωρητή. Τέλος, από τα άρθρα του Κώδικα Δικηγόρων, ως ισχύουν κατά το χρόνο της αναγγελίας, προκύπτει ειδικά ότι η αναγγελία της εκχώρησης του τμήματος της απαίτησης για την κάλυψη της αμοιβής του δικηγόρου όταν οφειλέτης είναι το Ελληνικό Δημόσιο, γίνεται με υποβολή του εκχωρητικού εγγράφου στον οικείο Υπουργό και στην αρμόδια για την εκκαθάριση της δαπάνης Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, χωρίς να τηρούνται οι διατυπώσεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 και ήδη του άρθρου 145 του ν. 4270/2014 .

Απάντηση

13. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων , επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομοφώνως ως εξής:

Συμφωνητικά δικηγορικής αμοιβής σχετικής με τις αναφερόμενες στο άρθρο 92 του προϊσχύσαντος Κώδικα Δικηγόρων υποθέσεις, καθώς και με αμοιβή εξ αναγκαστικών απαλλοτριώσεων κατά την ειδική διαδικασία προσδιορισμού τιμής μονάδος και αναγνωρίσεως δικαιούχων, συνταχθέντα υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος Κώδικα Δικηγόρων, τα οποία πάσχουν ακυρότητα λόγω μη καταθέσεώς των εντός είκοσι ημερών από της καταρτίσεώς των στον οικείο δικηγορικό σύλλογο, δεν ισχυροποιούνται δια της καταθέσεώς των στον οικείο δικηγορικό σύλλογο, υπό το καθεστώς του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων. Η μη εμπρόθεσμη κατάθεσή τους στη Δ.Ο.Υ δεν επάγεται ακυρότητα .

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

ΑΘΗΝΑ 19 10 2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαράλαμπος

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Βλάσση

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.